

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра психології і педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Л.Л. Станіславова

23 вересня 2020р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Тренінг професійної успішності психологаОсвітньо-професійна програма ПсихологіяРівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Ханецька Наталя Вікторівна
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/hanetska-natalya-viktorivna/
E-mail викладача(ів)	Khanetska@gmail.com
Контактний телефон	+380677867121
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=3673
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: середа, 3-я пара, аудиторія РІКЦ; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Денна	4	8	5	120	45	15	30			75				+

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Тренінг професійної успішності психолога» сприяє і розвитку творчого потенціалу студентів, і збагачує їх особистий досвід участі у тренінгових заходах. У процесі вивчення цієї дисципліни передбачається опанування ними знань та умінь, що стосуються розвитку професійної особистості. Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, а саме змішаного навчання. Ця технологія реалізується у формі лекцій, а саме таких як: лекції-візуалізації (з використанням відео і презентацій), практичних занять (з елементами тренінгу, коучингу та лабораторного (психодіагностичного) дослідження); самостійної роботи (написання висновків до лабораторних досліджень, підготовка до контрольних заходів, виконання узагальнювального самоаналізу). Під час навчання використовуються такі методи і прийоми як брейнстормінг, бесіда, дискусія, творчі завдання, обговорення у міні-групах.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – професійний та особистісний розвиток студентів-психологів шляхом розкриття, усвідомлення і розвитку їх професійної успішності.

Завдання дисципліни – розвинути уміння розвитку своєї професійної успішності; поглибити вивчення теоретичних та практичних питань із проблематики сучасної психологічної практики; сприяти формуванню власної професійної позиції щодо консультативного процесу; набути досвід самостійного і творчого аналізу та

оцінки психологічних явищ і ситуацій; сприяти формуванню творчого психолого-педагогічного мислення, професійної самосвідомості.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен бути здатним: пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання; складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника; ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; розробляти план ефективного тренінгу та коучингу з клієнтом, здійснювати психологічний супровід клієнта та визначати цілі, що спрямовані на вирішення запитів клієнта, його основних зон для навчання та розвитку.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема лабораторного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Поняття тренінгу професійної успішності психолога, правила проведення тренінгу.	Поняття тренінгу професійної успішності психолога, правила проведення тренінгу. Поняття тренінгу професійної успішності психолога, правила проведення тренінгу.	1. Повторити визначення понять «тренінг», «правила роботи в групі». 2. Самостійно опрацювати питання «Що для мене професійна успішність психолога?».	9	[1] с. 7–12; [4] с. 5–8; [7] с. 1–19.
2	Поняття професійної успішності, професія «практичний психолог».	Поняття професійної успішності, професія «практичний психолог». Поняття професійної успішності, професія «практичний психолог».	1. Повторити поняття і їхнє співвідношення: «психолог, психотерапевт, практичний психолог, практикуючий психолог, психіатр». 2. Оформити висновки самоаналізу «Моя професія».	9	[2] с. 25–31; [3] с. 147–157; [7] с. 20–27.
3	Особистість успішного психолога.	Особистість успішного психолога. Особистість успішного психолога.	1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Оформити висновки «Особистість успішного психолога».	9	[5] с.92–99; [7] с. 28–41; [8] с. 24–41.
4	Психологічна просвіта клієнтів щодо особливостей роботи психолога.	Психологічна просвіта клієнтів щодо особливостей роботи психолога. Психологічна просвіта клієнтів щодо особливостей роботи психолога.	1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Оформити висновки самоаналізу «Міфи про психологів в концепції трикутника Карпмана».	9	[4] с. 27–33; [6] с. 112–125; [7] с. 42–52.
5	Практична діяльність успішного психолога.	Практична діяльність успішного психолога	1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Оформити висновки самоаналізу «Ніша моєї	9	[1] с. 681–700; [4] с. 95–101; [7] с. 58–68; [11] с. 144–148

		Практична діяльність успішного психолога	психологічної діяльності». 3. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з тем 1-5.		
6	Індивідуальний підхід до клієнтів.	Індивідуальний підхід до клієнтів.	1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Оформити висновки «Аватар мого ідеального клієнта».	10	[3] с. 185-262; [4] с. 48-56; 67-75; [5] с. 170-179; [7] с. 59-70; [12] с. 169-196
		Індивідуальний підхід до клієнтів.			
7	Оплата послуг за приватну практичну діяльність. Реклама у професійній діяльності психолога.	Оплата послуг за приватну практичну діяльність.	1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Опрацювати питання: «Законодавча база оплати психологічної діяльності в Україні» і самостійно знайти підтверджуючі документи.	10	[7] с. 72-89; [9] с. 57-64; [11] с. 126-131; [12] с. 107-115.
		Оплата послуг за приватну практичну діяльність.			
8**	Приналежність успішного психолога до професійної спільноти. Створення іміджу успішного психолога.	Приналежність успішного психолога до професійної спільноти.	1. Опрацювати «Етичний кодекс психолога». 2. Оформити висновки узагальненого самоаналізу «Секрети ефективного психотерапевта».	10	[4] с. 492-504; [7] с. 90-115; [14] с. 75-83; [15] с. 53-59, 80-85.

Примітка: * Лекції проводяться через тиждень – дві години, лабораторні заняття – по дві години щотижня.

** 6/8- 6 – за знаменником; 8 – за чисельником.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньої програми та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання студентів денної форми навчання складається з таких елементів, як: усне або письмове опитування, перевірка практичних робіт (психодіагностичні дослідження з самоаналізом), перевірка узагальнювального самоаналізу, семестровий контроль (іспит).

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота					Самостійна робота	Семестровий контроль
Усне опитування		Захист лабораторних робіт			Індивідуальне навчально-дослідне завдання	Іспит
Т 1-4	Т 4-8	Т 1-5	Т 6-10	Т 11-15		
ВК:	0,2	0,2			0,2	0,4

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт, Т - тема

Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Критерії оцінювання за видами робіт

Теоретичний матеріал (усне опитування)

Усне та письмове опитування теоретичного матеріалу здійснюється по запланованим темам і відбувається на протязі всього періоду вивчення дисципліни. На опитування виноситься одне питання теоретичного матеріалу. При отриманні негативної оцінки слід перездати до терміну наступного контролю.

Критерії оцінювання теоретичного матеріалу

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання теоретичного матеріалу
Відмінно	Глибоке і повне опанування теоретичного матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
Добре	Повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
Задовільно	Неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
Незадовільно	Безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.

Лабораторні роботи

Оцінювання змісту практичних робіт включає: виконання самостійної роботи та її демонстрація (обговорення), виконання практичних, тренінгових, коучингових вправ згідно інструкції, озвучування висновків та рефлексії.

Критерії оцінювання практичних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання лабораторних робіт
Відмінно	<i>Оформлення</i> (якщо письмово представлено) – охайне та естетичне, подані всі елементи дослідження або завдання. Якщо практична робота полягає у виконанні вправ, то дотримана процедура виконання і пропрацьований кожен елемент завдання. <i>Представлено висновки процедури практичної роботи та рефлексія</i> – самоусвідомлення та самоаналіз.
Добре	<i>Оформлення</i> – охайне та естетичне. Представлені не всі елементи дослідження. У виконанні вправ пропущені деякі елементи. <i>Представлено висновки процедури практичної роботи та відсутня рефлексія.</i>
Задовільно	<i>Оформлення</i> – неохайне, елементи практичної роботи не прописані. Вправи виконані з пропусками основних елементів чи недотримана процедура. <i>Процедура практичної роботи представлена неповно, немає висновків та відсутня рефлексія.</i>
Незадовільно	<i>Оформлення</i> неохайне з відсутністю більшості елементів. Вправи виконувались частково. В <i>процедурі практичної роботи</i> не представлені висновки та рефлексія відсутня.

Узагальнювальний самоаналіз

Узагальнювальний самоаналіз виконується за спеціально розробленим планом-схемою і ґрунтується на результатах усіх проведених протягом семестру психодіагностичних дослідженнях та матеріалах лекцій. Оформлення відбувається в спеціально розробленому робочому зошиті «Тренінг професійної успішності психолога. Секрети ефективного психотерапевта».

ПЛАН-СХЕМА САМОАНАЛІЗУ

- Секрет № 1. Що ж це за професія?
- Секрет № 2. Чому ви обрали саме цю професію?
- Секрет № 3. Особистість психотерапевта.
- Секрет № 4. Психотерапевт має бути здоровою, протерапевтованою особистістю чи «чоботар з чоботами».
- Секрет № 5. Практикуйте постійно.
- Секрет № 6. Підходьте до кожного клієнта індивідуально. Ніколи не наполягайте на виконанні своїх порад.
- Секрет № 7. За свої послуги психотерапевт має отримувати винагороду.
- Секрет № 8. Впевненість у своїй діяльності та приналежність до професійного співтовариства.
- Секрет № 9. Створіть позитивний імідж про себе.
- Секрет № 10. Позитивне мислення. Віра в успіх.
- Секрет № 11. Психотерапевту корисно бути творчим,
- Секрет № 12. У психотерапевта відсутня чарівна паличка або міфи про психотерапевтів.
- Секрет № 13. Дозвольте клієнтам вас знайти.
- Секрет № 14. «Я не психотерапевт – я працюю психотерапевтом» або дозвольте собі бути просто

людиною.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання узагальнювального самоаналізу
Відмінно	<i>Оформлення</i> – охайне та естетичне. Медичний опис захворювання займає 5 частину від загального об'єму завдання. Детально подається опис картини особистості із вибраним студентом опису захворювання. Найповніше розкрито третє питання: особливості психотерапії даного захворювання з представленими психотерапевтичними техніками та методиками роботи, описані різні психотерапевтичні напрямки. Представлені та описані <i>всі пункти і блоки плану-схеми</i> завдання. <i>Висновки</i> щодо чіткі і логічні.
Добре	<i>Оформлення</i> – охайне. Опис картини особистості подається стислий, без деталей. В описі 3 пункту плану дається загальна інформація психотерапевтичних напрямків і не достатньо представлена практичними техніками і методиками. <i>Висновки</i> надто загальні.
Задовільно	<i>Оформлення</i> – неохайне, значні порушення вимог до форматування тексту. Опис захворювання з медичної точки зору займає більшу частину від об'єму всього матеріалу. Не розкрита картина особистості хворого з точки зору психосоматичного підходу. В описі особливостей психотерапії звужений підхід узагальненими фразами, не дається практичне підтвердження техніками чи методиками роботи. <i>Висновки</i> відсутні.
Незадовільно	<i>Оформлення</i> – неохайне. Не розкрита теорія і відсутнє підкріплення практичними техніками і методиками. <i>Висновки</i> відсутні.

Семестровий контроль (іспит)

Семестровий контроль (іспит) відбувається у письмовій формі. Після перевірки письмової роботи викладач може запитати студента про зміст тої чи іншої відповіді.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання, п'ять тестових завдань та одне завдання практичного характеру. Кожне завдання оцінюється за чотирибальною інституційною шкалою. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Розкрийте поняття «професія психолог». Проаналізуйте, чим ця професія схожа з іншими допомагаючими професіями (медик, рятувальник і т.д.) і чим відрізняється.
2. Проаналізуйте свої психологічні особливості, які сприяють, або заважають професійній успішності психолога в контексті допомагаючої професії.
3. Проаналізуйте особливості професії «психолог». Розкрийте переваги та недоліки цієї професії.
4. Опишіть ризики та переваги психологічної діяльності в вашому житті.

5. Обґрунтуйте можливі причини вибору професії «психолог».
6. Проаналізуйте свої причини вибору професії «психолог».
7. Проаналізуйте основні якості особистості, яка працює психологом. Обґрунтуйте їх необхідність.
8. Вкажіть які із вищевказаних якостей вам притаманні, а над появою яких ще потрібно працювати.
9. Вкажіть напрямки та види роботи психолога.
10. Визначте найпопулярніші на Хмельниччині запити до практикуючих психологів.
11. Вкажіть ніші для психологічної роботи (життєві ситуації, проблеми).
12. Проаналізуйте попит на різні види психологічної роботи на Хмельниччині.
13. Проаналізуйте основні психологічні проблеми, які заважають психологам працювати.
14. Виявіть та проаналізуйте власні психологічні проблеми, які можуть бути перешкодою для успішного виконання професійної діяльності.
15. Поясніть необхідність постійної практики для психолога-професіонала.
16. Опишіть можливість практикувати у студентів-психологів, або психологів-початківців.
17. Розкрийте феномен психологічного вигорання та шляхи його подолання.
18. Розробіть власну схему виходу із психологічно важких тем (алгоритм дій).
19. Обґрунтуйте необхідність отримувати винагороду психологом за проведену роботу.
20. Напишіть можливі шляхи отримання винагороди та види «оплати» послуг.
21. Поясніть необхідність приналежності психолога до професійного співтовариства
22. Проведіть пошук та складіть список з основними характеристиками психологічних товариств Хмельниччини.
23. Розтлумачте необхідність створення позитивного іміджу для психолога. Вкажіть способи здійснення цього.
24. Опишіть ідеальний власний імідж психолога та можливості для його створення.
25. Обґрунтуйте необхідність наявності позитивного мислення у психолога, віру в успіх.
26. Вкажіть шляхи подолання невдач та підтримки позитивного мислення, віри в успіх.
27. Поясніть необхідність наявності творчості в успішного психолога. Вкажіть роль творчості та можливості її прояву в професії психолога.
28. Проаналізуйте власні творчі здобутки на психологічній ниві, опишіть їх.
29. Розкрийте основні «міфи» про психологічну діяльність. Обґрунтуйте їх заперечення.
30. Вкажіть шляхи донесення до потенційних клієнтів розкриття «міфів» про психологів.
31. Вкажіть місця, де можливе здійснення психологічної допомоги. Опишіть вимоги до цих місць. Проаналізуйте, де психологічна допомога буде здійснюватись найефективніше.
32. Опишіть своє бачення ідеального психологічного кабінету та психологічного центру.
33. Розкрийте основні види реклами професії психолог. Проаналізуйте найефективніші способи рекламування приватних психологів.
34. Складіть рекламний текст діяльності практичного психолога. Обґрунтуйте чому саме ці пункти є найефективнішими у рекламі послуг.

Рекомендована література

Основна література

1. Вачков И. В. Введение в профессию «психолог»: учеб. пособие / И. В. Вачков. – М. : Московский психол.-соц. институт, 2004. – 464 с.
2. Дуткевич Т. В. Практична психологія. Вступ до спеціальності / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. – Київ : Центр учб. літератури, 2007. – 255 с.
3. Карандашев В. Н. Психология: введение в профессию / В. Н. Карандашев. – М. : Смысл, 2000. – 288 с.
4. Основи практичної психології / за ред. В. Панка, Н. Чепелевої та ін. – Київ : Либідь, 2001. – 534 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення в професію : навч. посіб. / Ю. О. Приходько. – 2-е видання. – Київ : Каравела, 2010. – 232 с.
6. Психологія. Вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. В. Іванова, Л. М. Москаток, С. І. Корсун. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 184 с.
7. Ханецька Н. В. Секрети ефективного терапевта : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. В. Ханецька. – Хмельницький, 2019. – 180 с.

Додаткова література

8. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування : навч. посіб. / С. В. Васьківська. – Київ : Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
9. Гуманістична психологія: антологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ : у 3 т. Т. 2. Психологія і духовність (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології) / за ред. Р. Трача, Г. Балла. – Київ : Пульсарі, 2005. – 279 с.
10. Гордеева Т. О. Психология мотивации достижения : учеб. пособ. / Т. О. Гордеева. – М. : Смысл ; Изд. центр «Академия», 2006. – 333 с.
11. Ерофеева Е. В. Факторы профессионально-педагогической успешности : дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Е. В. Ерофеева. – Саратов, 2001. – 208 с.

12. Ліфарєва Н. В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вузів / Н. В. Ліфарєва. — Київ : Центр навчальної літератури, 2003. — 240 с.
13. Бочелюк В. Й. Психологія. Вступ до спеціальності : навч. посіб. / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицька. — Київ : Центр учбової літератури, 2007. — 288 с.
14. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность / Х. Хекхаузен. — СПб. : Питер, 2003. — 860 с.
15. Шупейко І. Р. Основи психології и педагогії : практикум / [І. Р. Шупейко, А. Ю. Борбот, Е. М. Доморацкая, Д. А. Пархоменко]. — Минск : БГУИР, 2008. — 90 с.